

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

ארגון נוער ארצי | רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

394/21

בס"ד

הִזְדַּעַתָּ? - עַל פְּרִשְׁת בְּהַעֲלֵתָּךְ

- ה'בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר' כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ 'לְקוּטֵי מַהֲרַד"א': "הַסֵּדֶר הַזֶּה, הֵינּוּ סֵדֶר בְּהַעֲלֵתָּךְ, הוּא סֵדֶר הַלִּיבּוֹ בַּתּוֹרָה. הוּא עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתֵב הַקְּדוּשׁ בְּעַל הַרְקָח ז"ל (בְּהַלְכוֹת חֲנֻכָּה) - לִיבּוֹ פְּעָמִים נֶזְכָּר בַּתּוֹרָה לְשׁוֹן אֹר, וּמְנוּחָה, וְגִרּוּת, וְהוּא עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי כִּמְהָ פְּעָמִים בְּמַאֲמְרֵי חֲנֻכָּה, לִיבּוֹ גִּרּוּת תִּקְנֵנוּ נֶגֶד אֹר הַגְּנוּז, וְהוּא נִגְנֵז בַּתּוֹרָה, וְשִׁמַּשׁ בְּעוֹלָם לְאָדָם הָרַאשׁוֹן לִיבּוֹ שְׁעוֹת, הַדְּבָרִים אֲרָכִים וְעַל כֵּן סֵדֶר הַזֶּה שֶׁל אֹר הַמְּנוּחָה הַרְמוּז לַתּוֹרָה שֶׁנִּגְנֵז בָּהּ הָאֹר כִּי טוֹב - הוּא סֵדֶר הַלִּיבּוֹ בַּתּוֹרָה, צִינְתִּי לְמִשְׁמֶרֶת".
- ה'בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר' זִיע"א כּוֹתֵב: "וְנִרְאָה לִי כְּסִגְלָה כְּשֶׁאָדָם אֵינּוּ מִבִּין אֵיזָה דָּבָר בַּתּוֹרָה יֹאמֵר פְּרִשְׁת הַמְּנוּחָה בַּתּוֹרָה וְנִאִירוּ עֵינָיו, הַמִּשְׁכִּיל זָבִין".
- הָאֲבוּדֵרְהֵם אֹמְרֵי כִּי מִי שֶׁקּוֹרָא אֶת מִזְמוֹר "לְמִנְצַחַת בְּנִינּוֹת" בְּכָל יוֹם נְחֻשֵׁב כְּאִלּוּ מִדְּלִיק אֶת הַמְּנוּחָה הַטְּהוּרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּכְאִלּוּ מִקְבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.
- נִבְיָא בְּפִינֵיכֶם אֶת הַסִּגְלָה וְהַחֲשִׁיבוּת בְּאֲמִירַת "לְמִנְצַחַת" פֶּרֶק ס"ז בְּתַהֲלִים בְּצוּרַת הַמְּנוּחָה: הַרְקָח חֲבֵר קִנְטֵרֶס בְּשֵׁם 'יִרְאֵת א-ל' וּבּוֹ הוּא מְבַאֵר בְּצוּרַת הַמְּנוּחָה אֶת רִמְזֵי וְסִגְלוֹת הַמִּזְמוֹר "לְמִנְצַחַת בְּנִינּוֹת". הַמְהַרְש"ל (רַבֵּי שְׁלֵמָה לוֹרְיָא זִיע"א) בְּסִפְרוֹ 'מְנוּחַת זֶהָב טְהוֹר' מַעֲתִיק דְּבָרָיו: "זֶה לְשׁוֹן הַרְקָח - צוּרַת הַמְּנוּחָה בְּמִגְנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ - הַמִּזְמוֹר כָּל זֶה עִם הַמְּנוּחָה רוּמֵז לְעִנְיָנִים גְּדוּלִים וְיֵשׁ בּוֹ סִגְלוֹת רַבּוֹת. דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה נוֹשֵׂא זֶה הַמִּזְמוֹר כְּתוּב וּמְצִיר בְּמִגְנוֹ צוּרַת הַמְּנוּחָה כְּשֶׁהִיָּה יוֹצֵא לְמַלְחָמָה, וְהִיָּה מִנְצַחַת אוֹתָם וְנוֹפְלִים לְפָנָיו אוֹיְבָיו". וְכֵן כְּתוּב בְּסִפְרוֹ 'עֲקֻדַת יִצְחָק' וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "אֱלֻקִּים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ... שָׂבָא בְּקִבְלָהּ שֶׁהִיָּה מְצִיר בְּמִגְנוֹ דָּוִד כְּצוּרַת מְנוּחָה".
- ה'בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר' זִיע"א כּוֹתֵב: "מִקְבֵּל בְּיַדְנוֹ שֶׁעַל מִגְנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִיָּה מְצִיר צוּרַת הַמְּנוּחָה... וְהֵיָה מִגְנוֹ שֶׁל דָּוִד לְהַגְבִּיר הַגְּבוּרוֹת עַל שׁוֹנָאֵי יִשְׂרָאֵל, הִיָּה בְּשִׁבִיל זֶה מְצִיר עֲלֵיו צוּרַת הַמְּנוּחָה. וְזֶה שֶׁאֹמֵר דָּוִד (תַּהֲלִים י"ח) 'כִּי אֶתְּהָ תִאִיר גִּרִי... בְּדָ אֲרוֹץ גְּדוּד'. וּמַעֲתָה נִתְבַּוְּנוּ: כְּשֶׁגְּבַרְהָ יָד בֵּית חֲשִׁמוֹנָאֵי נַעֲשָׂה יָס בְּמְנוּחָה, רְשׁוּם זְכָרוֹן לְדוֹרוֹת לְהַגְבִּיר הַגְּבוּרוֹת עַל אוֹיְבֵנוּ. וְתִתְבַּוְּנוּ מַעֲתָה אֲשֶׁר מִקְבֵּל בְּיַדְנוֹ לּוֹמֵר מִזְמוֹר ס"ז 'אֱלֻקִּים יַחֲנֵנוּ... בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעַתְּךָ' בְּצוּרַת הַמְּנוּחָה דִּיִּיקָא".
- עוֹד כּוֹתֵב הַרְקָח ז"ל שֶׁ: "וְאֹמְרוּ חֲכָמִים בְּעֲלֵי קִבְלָה - כָּל מִי שֶׁיִּרְאָה זֶה הַמִּזְמוֹר בְּכָל יוֹם מְצִיר כְּצוּרַת הַמְּנוּחָה, יִמְצָא חוֹ וְשִׁכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֻקִּים וְאָדָם. וְאִם הוּא מְצִיר עַל אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ... בְּעַד גְּזָרָה רָעָה לְקַהֲלִי".
- בְּעַל יְצִמַח צְדִיק' הַקְּדָמוֹן, תִּלְמִידוֹ שֶׁל הַב"ח, כָּתֵב: "צוּרַת הַמְּנוּחָה שֶׁמְצִירָיו עַל דְּלִתֵּי אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ - מְלַפְנֵים נְהָגוּ כֵּן בְּכָל הַקְּהָלוֹת עַל פִּי מַה שֶׁנִּמְצָא בְּדְבָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁהוּא מְגַן עַל פְּרַעְנוֹת שֶׁלֹּא תְּבוֹא וְחוֹשְׁבִים זֶה לְמַצּוֹה גְּדוּלָה, וְרוֹצִים כָּלֵם לְהַשְׁתַּתֵּף בְּמַצּוֹה זוֹ - אֲמַנְסֵם הַמְּנַהֵג בְּדוֹרוֹתֵינוּ לְהַעֲמִיד צוּרַת הַמְּנוּחָה עִם פְּסוּקֵי הַמִּזְמוֹר לְפָנֵי הָעַמּוּד שֶׁל הַשְּׁלִיחַ צְבוּר וְלֹא בְּפָנֵים הָאֲרוֹן, וְנִהְיָ כִּדְּכִי שֶׁיִּרְאוּ כָּל הַקְּהָל אֶת הַצִּיּוֹר וְהַשְּׁמוֹת וְעַל יְדֵי כֵּד יִתְעוֹרֵר בָּהֶם יִרְאֵת שְׁמִים".

394/21

בס"ד

הידעית? - על פרשת בהעלתך

- מובא בספר 'זרע קדש' על הפסוק "כה תברכו": "השכינה הקדושה נקראת כ"ה (זהר כ"ג קמ"ה ב') ואמר הקב"ה שיברכו את מדת כ"ה על בני ישראל. וידוע שמצוה זו נקראת גם שם, שנקראת שמי" (ושמו את שמי").
- אמרו חכמים בעלי הקבלה שהקב"ה הראה לנדוד ע"ה ברוח הקדש זה המזמור כתוב באותיות של זהב מופז (בחיד"א הגרסא: כתוב על טס של זהב) עשוי בצורת המנורה, וכן הראה אותו למשה ע"ה דכתוב (במדבר ח, ד): "כפראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנרה".
- המקבל הגדול רבי חיים פלאגי זיע"א כתב: "ויבכו אכן ותמו דיתמו דלא בינת אדם לכן ראוי לכוון לדעתו של משה רבינו ע"ה ונדוד המלך ע"ה וכל קדושים עמו (האלו) היו יודעים למק הדברים בכונת המזמור סוד ה' ליראיו".
- ואמרו חכמינו ז"ל: "כל מי שמתפלל אותו המזמור במנורה בכל יום בהנץ החמה, לא יקרה לו שום גזרה רעה ויהיה חשוב לפני הקב"ה כאלו הוא מקריב נרות בבית המקדש ויהיה מבטח כאלו הוא בן העולם הבא" (הרקח זיע"א).
- הגאון המקבל ה"ר איש חי זיע"א כתב בספרו 'עוד יוסף חי' שאכן צריך להעמיד הציור בזקיפה, ולא שיהיה משכב ושטוח לפניו אלא זקוף לפניו כדמיון המנורה שהיתה זקופה ועומדת בהיכל.
- וכל האומר אותו אחרי ברכת כהנים בבקר בשבעה שבועות של ימי הספירה לא יקרה לו שום נזק בכל השנה ויהיה מצליח במעשיו.
- מובא בספר 'שלמי חגיגה' בשם הרמב"ן: "מצאתי כתוב בשם אגרת הרמב"ן דכל ימי העמר כשאומרים ברכת כהנים אם יאמר היחיד מזמור זה יצליח במעשיו ואם יסתפל בצורת המנורה שבו לא יהא נזוק כל היום" ומסים: "וטוב לאומרה בכל יום".
- מה שיכות המזמור לברכת כהנים? מסביר רבי חיים פלאגי זיע"א לפי המדרש רבה דברים: "אמר הקב"ה לישראל, בעולם הזה הייתם מתברכין על ידי אחרים, לעתיד לבוא אני אברך אתכם שנאמר 'אלקים יחננו ויברכנו'. הרי שמזמור זה יש לו שיכות לברכת כהנים.
- ועוד כתב הרקח זיע"א: "ובזה המזמור תמצא שבעה ענינים נגד שבעת הקנים שיש במנורה והם: חנינה, ברכה, אור, ישועה, הודאה, שמחה, רננה (אלקים יחננו) שכל אלו הענינים עתידים להיות לישראל וכמו כן כל הקורא אותם בכונה, וכל האומר אותו שבע פעמים בדרך ויכוון, ילך לשלום ולהצלחה".
- סגלה לטהרת המחשבה לציר במחשבתו המזמור "למנצח" בציור המנורה וזה מסגל מאד (אור לשמים!).

394/21

בס"ד

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת בְּהַעֲלֹתָךְ

- החיד"א הפליג מאוד בשבח אמירת "למנצח" בציוור מנורה, ששקרו רב ועצום וכתב: "וראייתי קנטרסים בכתב יד ראשונים שיש בזה סודות ותועלת לעשות נחת רוח להקב"ה לומר אותו בכונה בציוור מנורה כתוב על קלף".
- ועוד כתב החיד"א שקדם שייסיים תפלת עמידה יאמר "למנצח בנגינות" בצורת מנורה כתובה על קלף. וכן כתוב בספר 'שערי תשובה' שצריך לומר בכל יום אחר תפלת ערבית, שחרית ומנחה "למנצח בנגינות" בצורת מנורה של קלף.
- הגן איש חי זיע"א כתב שמספיק לומר המזמור בצורת מנורה על ניר בעלמא, ועוד - אף שאין הציוור כתוב לפניו כלל יכול גם במחשבתו ובשכלו בלבד לכון.
- ונראה שלפי הנאמר הקב"ה הראה למשה רבינו ודוד המלך מנורה כתובה על טס של זהב ולא היתה כתובה על קלף.
- כידוע ישנם שני סוגי ציורי מנורה הנקרא מימין לשמאל או משמאל לימין, וכל אחד יעשה כמנהגו. צורת המנורה של הרקח, המהרש"ל, סדור רבי שבתאי ז"ל, הפעש"ט ז"ל, סדור החיד"א וסדור הרש"ש - כותבים משמאל לימין.
- לגבי בסיס המנורה - יש שאינם כותבים והבסיס נשאר ריק ואחרים כותבים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועוד שמות קדש. ויש שכותבים רק תבת "סלה" בלבד. ויש מקבילים הכותבים "תנחם סלה". הרש"ש כתב "ולאמים בארץ תנחם סלה".
- מובא בספר 'סדר הדורות' לרבי חיאל הלפרין זצ"ל: כשעלה הרמב"ן לארץ ישראל היה כבר בגיל זקנה. בקשו ממנו תלמידיו שיתן להם סימן שיידעו זמן פטירתו בארץ ישראל, וענה להם הרמב"ן זיע"א: "בזאת תדעון - כי ביום פטירתי תבקע מצבת הורתי (אמי) הנקברת בעיר הזאת (במחוז קולונגיא) בחצי ארונה, ובתוך הבקע תראו כדמות מנורה מצירת". וילך הרמב"ן לארץ הצבי ולאחר שלוש שנים לנסיעתו מצא תלמיד אחד את המצבה נבקעת והמנורה המצירת בה. והתפרסם הדבר בכל הארצות וכלם התאבלו על הרמב"ן זצ"ל.
- בספר 'הדרת קדש' כתוב: "מקפנים היה המנהג לציר על המצבה מנורה עם הכתבת ינר ה' נשמת אדם' ושופר לזכר שופר של משיח לבשר תחית המתים, ועל מצבת כהן ידים פרושות, ועל מצבת לוי יוצק מים מן הכיור". והוכיח קשות את אלה החוקקים ותמונת המת על המצבה וסיים: "עד מתי פתים תאהבו פתי" (משלי).
- בשו"ת חת"ס סופר כתוב שאסור להתפלל על קבר כל זמן שיש בו צורה על המצבה חרותה או בצורה אחרת, כמו תמונה, תבליט וכדומה.

394/21

בס"ד

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת בְּהַעֲלֹתָךְ

- מובא בספר 'הדרת קדש' שביום שמעמידים מצבה מכניסים את הנפטר לגן עדן, וקרובים של הנפטר שבגן עדן אומרים לו מזל טוב.
- אהרן הכהן הניף ביום אחד כ"ב אֶלֶף לִוְיִים.
- נאמר במדרש רבה ויקרא: הכהן הגדול מאחיו - למה נקרא שמו כהן גדול? שהוא גדול בהמשה דברים - בהכמה, בכת, בנוי, בעשר ובשנים. בנוי - שהוא נאה מאחיו. בכת - שהוא גבור. בוא וראה אהרן שהניף את הלוויים כ"ב אֶלֶף ביום אחד. לפי זה נמצא שמשך 24 שעות הניף אהרן לוי אחד בכל 4 דקות, ואם תנופת הלוויים הצרכה להיות דוקא ביום ולא בלילה, יוצא שהניף בכל 2 דקות לוי אחד! ולזה צריך גבורה מכללת וכחות עצומים. רבינו בחיי מדגיש שבזה נתפרסמה והוכחה גבורתו של אהרן.
- רבינו מנחם ז"ל פותב פי הניף אהרן את כל הלוויים 22 אֶלֶף בבת אחת ומעשה נס היה.
- כיצד הניף אהרן את הלווי? נטל לוי ביד וברגל, הגביהו מן הקרקע מעט, אחר כך היה מוליכו ומביאו, מעלהו ומורידו.
- ו'ואתנה את הלוויים לאהרן'... (ח' י"ט). רש"י כתב שבפסוק מופיע 5 פעמים הבטוי "בני ישראל", להודיע חבתו - שדמה אותם לחמשה חמשי תורה.
- לפני תפלת שמונה עשרה של שחרית אומרים אנו חמש פעמים "ישראל" - "צור ישראל, קומה בעזרת ישראל ופנה כנאומך יהודה וישראל, גואלנו ה'... שמו קדוש ישראל, גאל ישראל". אמר רבי אברהם בן נתן הירחי זיע"א בספר 'המנהיג' שהם כנגד הפסוק בפרשת בהעלתך (ח' י"ט). ומובא בספר 'המנהיגים' לרבינו אייזיק הלוי טירנא זיע"א (שנכתב בשנת ק"פ) שבמקור היו רק 4 פעמים ישראל בפיוט "צור ישראל", ובא רבינו מאיר שץ זיע"א והוסיף קטע אחד בפיוט - "גואלנו ה'..." שיהיו חמש פעמים כנגד "ואתנה את הלוויים" (בהעלתך).
- רבותינו מבעלי התוספות כתבו: מדוע הלוויים היו עובדים בעבודת השיר רק מגיל חמשים שנה ומעלה? כי לפני גיל חמשים הקול אינו יוצא דף ונקי אלא עכור, ולכן לא היו הלוויים שרים לפני גיל 50, כדי שקולם ישמע היטב, דף ונקי לפני ה'.
- מובא ב'משן' חקמה' כי במדבר התעסקו בהקרבת קרבן פסח רק 3 כהנים - אהרן ושני בניו (נדב ואביהוא מתו). פינחס עדין לא היה כהן. הם, שלשת הכהנים, התעסקו בשעות אחדות בכמיליון ומאתים אֶלֶף קרבנות פסח! שש מאות אֶלֶף מבו עשרים שנה גברים, ולשיטה שנשים בראשון חובה, יוצא שזו גבורה עוד יותר מהנפת הלוויים.
- ויש שכתבו שבמדבר ובעבר היו הבהמות גדולות מאד ברחב ובגבה, כפי שהגמרא בירושלמי פאה אומרת: שני תמידין שהיו מקריבין בכל יום היו מרפיבין אותן על גבי גמל ורגליהן נוגעות בקרקע.

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

ארגון נוער ארצי | רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

394/21

בס"ד

הידעית? - על פרשת בהעלותך

יוצא שהחבורות במדבר היו המון אנשים על כבש אחד ולא היו מיליון ומאתים אלה. אולם גם לפי שטה זו, 3 כהנים שהתעסקו בכל הקרבנות בזמן קצר של שעות - גם זה פלא וגבורה עצומה.

- בספר 'כפתור ופרח' מובא מנהג שהיו נוהגים בימי הראשונים - לילך לקבר מערת שמאי והלל שבמירון ביום פסח שני (בפרשתנו מזכר פסח שני) ולהתפלל ולומר מזמורים, וכשהיו יוצאים מים מן המערה היו כלם שמחים כי הוא סימן שתתברך השנה. ומספר בשם גדולי עולם שהיו מחפשים במערה בנרות מאן יוצאים המים ולא מצאו, וכמה שהיו מוציאים מים מן המערה לעולם לא חסרו המים ונשאר כמו בראשונה... ואותם המים מתוקים היו כדבש, והנה הדבר מפלא מאד.
- מובא בספר 'יוחסין': נכדו של הרמב"ם, הנגיד רבי דוד, היה מתפלל במערת הלל ושמאי ויצאו מים ואז החרים מלשינים, ובו ביום מתו 500 מלשינים מארץ מצרים. (מוצאו של רבי דוד היה במצרים). ואחרי שני חדשים נעקרו נשיהם ובניהם מהעולם.
- בזמן התנאים היה מנהג בפסח שני להשתטח על קבר שמאי והלל. בדורות מאחרים יותר היה נהוג בגליל העליון להשתטח על ציון התנא החסיד רבי יהודה בר אילעי בפסח שני והמונים היו באים והולכים על קברו שחצוב במערה ביו מרון לעיר צפת. (סתם רבי יהודה בכל מקום הוא רבי יהודה בר אילעי, תלמידם של רבי טרפון ורבי ישמעאל ומגדולי תלמידיו של רבי עקיבא, שבכל מקום הלכה כמותו כפי שאומרת הגמרא במסכת ערובין מ"ו ע"ב).
- "על פי ה' יסעו... ועל פי ה' יחננו" (ט"ו י"ח). השל"ה הקדוש כתב: "על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחננו", ואחר כך כתיב: "על פי ה' יחננו ועל פי ה' יסעו". מכאן רמז מוסר על כל פעולה או תנועה שאדם עושה שיאמר "אם ירצה השם" או "בעזרת השם". למשל, בלכתו בדרך יאמר: "הנני נוסע בעזרת השם יתברך ובדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה". וכשבא למקום החניה אז יחזר ויתן שבח ויאמר: "הנה בעזרת השם יתברך באתי הנה ובדעתי לנסע לזמן פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה". נמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו ובשעת מעשה. ככה בכל פעולותיו. וה' הטוב יעזרנו בכל אשר נפנה.
- "למה נגרע" - שאלת הטמאים לפסח. ה"בית ישראל" זי"ע מגור שאל, הרי אמרו אנהנו טמאים לנפש אדם, מה אמרו למה נגרע? טמא לא יכול לאכול מבשר הפסח? אלא, הם אמרו, אין נפקא מינה אם אנו יכולים או לא, למה נגרע? משה ראה את ההשתוקקות, אמר, עמדו ואשמעה מה יצוה לכם, ונולדה פרשה חדשה - פסח שני. ללמדך שאין דבר העומד בפני הרצון (בית ישראל תשל"א).

מרכז ההדרכה